

Sygn. akt III Ca 200/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2015r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia SO Mieczysław H. Kamiński (sprawozdawca)

Sędzia SO Ewa Adamczyk

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Burnagiel

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2015r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn. akt I C 555/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 263,03 zł (dwieście sześćdziesiąt trzy złote 03/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III Ca 200/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22.01.2015 r. Sąd Rejonowy w Nowym Targu zasądził od strony pozwanej Powiatu (...) na rzecz powódki A. W. kwotę 425 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22.12.2012 r. oraz kwotę 187 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 16.11.2004 r. powódka dokonała rejestracji pojazdu sprowadzonego z zagranicy, marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...). Strona pozwana Powiat (...) wydała kartę pojazdu, za którą pobrała od powódki opłatę w kwocie 500 zł zgodnie z przepisami art. 74 ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym i § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu.

Sąd Rejonowy podał, iż wyrokiem z dnia 17.01.2006 r., sygn. akt U 6/04, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że opłata z tytułu wydania karty pojazdu przekraczająca kwotę 75 zł jest niezgodna z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy Prawo o

ruchu drogowym oraz art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji RP i że zakwestionowany przepis § 1 ust. 1 w/w rozporządzenia traci moc z dniem 1 maja 2006 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, że opłata pobrana przez pozwanego w kwocie przewyższającej 75 zł stanowiła nienależne świadczenie w rozumieniu art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Uiszczenie kwoty 425 zł spowodowało wzrost majątku pozwanego, który winien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu tej kwoty w sytuacji, gdy pobierana opłata przewyższała faktyczne koszty wydania takiej karty, tj. kwotę 75 zł.

Sąd Rejonowy zauważył również, że mimo prospektywnego skutku wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17.01.2006 r. istniały podstawy do odmowy zastosowania przez Sąd zakwestionowanego przepisu rozporządzenia podkreślając, że przepis uznany za niekonstytucyjny był przepisem rangi podustawowej. Uznał także, iż w przypadku stanowienia prawa przez organ władzy wykonawczej z przekroczeniem umocowania zawartego w ustawie, nie wiąże ono przy orzekaniu sądu powszechnego, a skoro tak to posiada on uprawnienie do odmowy zastosowania niekonstytucyjnego przepisu aktu podustawowego zarówno od chwili jego trwałego obalenia z mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak i przed orzeczeniem Trybunału o niekonstytucyjności przepisu.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił również podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia, albowiem zgodnie z dokumentacją nadanie pisma zawierającego pozew nastąpiło w dniu 15.11.2014 r., to jest przed upływem terminu przedawnienia, co następowało w dniu 16.11.2014 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 425 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22.12.2012 r., to jest od daty upływu terminu wynikającego z pisemnego wezwania pozwanego do zwrotu nadpłaconej części opłaty za wydanie karty pojazdu.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany apelacją, w której zarzucił:

- obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, iż pobrana od powoda kwota z tytułu rejestracji pojazdu stanowi świadczenie nienależne i strona pozwana jest zobowiązana do jej zwrotu, podczas gdy pozwany pobierając opłatę za wydanie karty pojazdu działał na podstawie obowiązujących przepisów prawa, a nadto nie jest już wzbogacony z tytułu pobranej kwoty.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy. Sąd Okręgowy akceptuje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjmuje je za swoje.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego, co do braku związania sądu powszechnego przepisem rangi podustawowej, w razie jego niezgodności z przepisami wyższej rangi (ustawowej) oraz z prawem wspólnotowym. Odmowa zastosowania w sprawie przepisu § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28.07.2003r. jest uzasadniona także jego sprzecznością z prawem wspólnotowym, tj. art. 90 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Uprawnienie sądu rozpoznającego sprawę do oceny czy określone przepisy rozporządzenia są zgodne z ustawą krajową, jak i prawem wspólnotowym, było i jest przyjmowane zarówno w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego (por. np. postanowienie TK z dnia 13 stycznia 1998 r.,

U 2/97, OTK z 1998 r., nr 1 poz. 4, wyrok SN z dnia 23.04.2009 r., IV CNP 99/08, z dnia 9.06.2005 r., V KK 41/05, z dnia 16.05.2007 r., III CZP 35/07, wyrok NSA z dnia 16.01.2006 r., I OPS 4/05).

W rozpoznawanej sprawie apelujący nie przedstawił żadnej argumentacji, która zakwestionowałaby zasadność skorzystania przez Sąd Rejonowy z wynikającego z art. 178 Konstytucji prawa do odmowy zastosowania § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.07.2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu jako takiego, który jest niezgodny z Konstytucją i ustawą Prawo o ruchu drogowym. Podzielić należy bowiem w całości motywy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 stycznia 2006 r., sygn. akt U 6/04, który wskazał, że niezgodność wskazanego przepisu rozporządzenia z ustawą polega na tym, że przez zawyżenie wysokości opłaty wykraczał on poza zakres upoważnienia zawartego w ustawie, tj. w art. 77 ust. 4 pkt. 2 i ust. 5 Prawa o ruchu drogowym, gdyż niezgodnie ze wskazanymi tam wytycznymi w postaci nakazu uwzględnienia rzeczywistego znaczenia karty pojazdu dla rejestracji pojazdu oraz kosztów związanych z drukiem i dystrybucją karty ustalał opłatę, uwzględniając dodatkowo koszty innych zadań administracji publicznej, których ustawodawca nie przewidywał. Tym samym przepis § 1 ust. 1 był niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji, który nakazuje wydawanie rozporządzeń w celu wykonania ustaw i wyklucza przejmowanie przez organ wydający rozporządzenie uprawnień ustawodawcy. W efekcie określona tym przepisem opłata, w części wynikającej z jej podwyższenia, stanowiła nową daninę publiczną, co naruszało postanowienia art. 217 Konstytucji, zgodnie z którym tego rodzaju daniny mogą być nakładane tylko ustawą.

Stwierdzić trzeba również, że powołany przepis rozporządzenia pozostawał sprzeczny również z prawem wspólnotowym, jako prawem nadrzędnym nad krajowym, co także uzasadnia odmowę jego zastosowania.

Ustalenie braku podstaw do pobrania opłaty w wysokości przekraczającej kwotę 75 złotych powoduje, że roszczenie powoda na gruncie prawa cywilnego może zostać rozpoznane w oparciu o przepisy art. 405 k.c. w zw. z art. 410 k.c., co uczynił Sąd Rejonowy.

Pobierając od powoda opłatę za kartę pojazdu w kwocie przewyższającej 75 zł Powiat (...) wzbogacił się kosztem powoda nie mając do tego podstawy prawnej. Przepis § 1 rozporządzenia z 2003 r. nie mógł bowiem stanowić podstawy poboru części opłaty za kartę pojazdu, gdyż pozostawał w kolizji z Konstytucją, ustawą Prawo o ruchu drogowym i prawem wspólnotowym. Sprzeczność rozporządzenia, które stanowiło wprost podstawę pobierania opłaty, z aktami wyższego rzędu uzasadnia twierdzenie, że korzyść uzyskano bez podstawy prawnej.

Nie miała przy tym znaczenia podnoszona przez apelującego okoliczność, iż pobranie opłaty miało miejsce w trakcie formalnego obowiązywania przepisu, przed wydaniem wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, który na dodatek odroczył moc obowiązującą swojego orzeczenia.

Mimo bowiem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego niezgodność przepisu rozporządzenia z dnia 28.07.2003 r. z ustawą Prawo o ruchu drogowym i Konstytucją oraz odroczenia jego mocy obowiązującej, sąd powszechny zachował uprawnienie do odmowy zastosowania zakwestionowanego przepisu w rozstrzyganej przez siebie sprawie. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie wpływa na kompetencje sądu powszechnego, które są wywodzone z brzmienia art. 178 Konstytucji. Uzasadnieniem takich uprawnień sądów powszechnych jest konstytucyjna zasada związania sądu jedynie przepisami rangi ustawowej. Zatem orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego dotyczące aktu normatywnego niższego rzędu nie powinno wpływać na ograniczenie kompetencji sądu powszechnego w tym zakresie. Taki pogląd wypowiedział Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23.04.2009 r., IV CNP 99/08 i jest on w całości podzielany przez Sąd Okręgowy.

Zgodnie z przepisem art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Zobowiązany do zwrotu może więc zwolnić się od odpowiedzialności, jeśli wykaże, że uzyskaną korzyść zużył lub utracił, tak że nie jest już wzbogacony, przy czym o odpowiedzialności decyduje powinność przewidywania obowiązku zwrotu, istniejąca w chwili wyzbywania się lub zużywania korzyści.

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy brak było przesłanek do przyjęcia, że ciężący na pozwanym obowiązek zwrotu korzyści wygasł. Apelujący nie wykazał bowiem, że korzyść majątkową wynikającą z pobrania opłaty za kartę pojazdu zużył w taki sposób, że nie odniósł z tego korzyści. Na tę okoliczność pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, mimo ciężącego na nim z mocy art. 6 k.c. obowiązku dowodowego.

W świetle powyższego nie wykazanie faktu zużycia lub wyzbycia się korzyści nie uprawnia do zastosowania art. 409 k.c., co w konsekwencji powoduje, iż w takim przypadku odpada celowość badania, czy pozwany powinien być liczyć się z obowiązkiem zwrotu korzyści. Nawet bowiem w przypadku, gdyby pozwany nie musiał liczyć się z obowiązkiem zwrotu, obowiązany jest korzyść zwrócić, ponieważ nie udowodnił, że ją zużył lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Ref. SSR J. F.